

Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we dermen senagaty ministrliginiň
hem-de «Türkmenstandartlary» baş döwlet gullugynyň
2014-nji ýylyň 30-njy ýanwarynda çykaran 24 we 1/24 belgili
B U Ý R U G Y

**Hünär kesellerini derňemegiň we hasaba almagyň
Tertibini tassyklamak hakynda**

Türkmenistanyň Prezidentiniň 2010-njy ýylyň 26-njy noýabrynda çykaran 11367-nji karary bilen tassyklanan «Türkmenistanyň standartlaşdyryş ulgamynyň ösdürmek boýunça amala aşyrylmaly çäreleriň 2011-2015-nji ýyllar üçin Meýilnamasynyň» 29-njy bölümini ýerine ýetirilmek maksady bilen, **buýurýarys:**

1. Hünär kesellerini derňemegiň we hasaba almagyň Tertibini tassyklamaly (goşulýar).
2. Türkmenistanyň ministrliklerine we pudak edaralaryna «Hünär kesellerini derňemegiň we hasaba almagyň Tertibini» öz işlerinde ulanmaklary üçin ibermeli.
3. Şu buýrugyň ýerine ýetirilişine gözegçilik etmekligi Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we dermen senagaty ministriň orunbasarlaryny hem-de «Türkmenstandartlary» baş döwlet gullugynyň başlygynyň orunbasarynyň üstüne ýüklemeli.

**Türkmenistanyň Saglygy goraýyş
we derman senagaty ministri
A. Amannepesow**

**«Türkmenstandartlary» baş
döwlet gullugynyň başlygy
A. Täçmämmadow**

Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we
dermen senagaty ministriniň
hem-de «Türkmenstandartlary»
baş döwlet gullugynyň başlygynyň
2014-nji ýylyň 30-njy ýanwarynda
çykaran 24 we 1/24 belgili buýrugy bilen
tassyklanyldy

Hünär kesellerini derňemegiň we hasaba almagyň TERTIBI

Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministrliği hem-de Türkmenistanyň
Kärdeşler arkalaşygynyň Milli merkezi bilen ylalaşyldy

I. Umumy düzgünler

1. Şu Hünär kesellerini derňemegiň we hasaba almagyň Tertibi (mundan beýläk - Tertip) Türkmenistanyň Prezidentiniň 2010-njy ýylyň 26-njy noýabrynda çykaran 11367-nji karary bilen tassyklanan “Türkmenistanyň standartlaşdyryş ulgamyny ösdürmek boýunça amala aşyrylmaly çäreleriň 2011-2015-nji ýyllar üçin Meýilnamasynyň” 29-njy bölümüne laýyklykda işlenip taýýarlanyldy hem-de hünär kesellerini derňemegiň we hasaba almagyň tertibini kesgitleýär.

2. Iş berijiniň tabşyrygy boýunça öz zähmet borçlaryny we önümçilik işlerini ýerine ýetirenlerinde zyýanly önümçilik ýagdaýlarynyň täsirinden işgärlerde ýüze çykýan hünär keselleri (zäherlenmeleri) şu Tertibe laýyklykda derňelmäge we hasaba alynmaga degişlidir.

3. İşgärlere şular degişlidir:

a) zähmet şertnamasy boýunça işleri ýerine ýetirýän işgärler;
b) raýat-hukuk häsiýetli şertnamasy boýunça işleri ýerine ýetirýän raýatlar;
ç) guramalarda tejribelik wagtynda zähmet şertnamasy boýunça işleýän ýokary hünär bilimi edaralarynyň, orta hünär bilimi edaralarynyň talyplary hem-de başlangyç hünär bilimi edaralarynyň okuwçylary;

d) iş kesilen we zähmete çekilen şahsyýetler;

e) ýuridiki we fiziki şahslaryň önümçilik işine gatnaşýan beýleki taraplar.

4. Önümçilikde betbagtçylykly ýagdaýlardan we hünär kesellerinden hökmany tertipde döwlet durmuş ätiýaçlandyrylmaga degişli bolan işgärde ýüze çykan hünär keseli ätiýaçlandyrylan ýagdaý bolup durýar.

5. İşgär özünde ýüze çykan hünär keseliniň derňelmegine hut özüniň gatnaşmagyna haky bardyr. Onuň talaby esasynda onuň ynanan adamy derňewe gatnaşyp biler.

II. Esasy düşüňjeler

6. Tertibiň maksatlary üçin şu esasy düşüňjeler ulanylýar:

a) hünär keseli – zyýanly zähmet şertleriniň täsir etmeginde dörän kesel;
b) ýiti hünär keseli – zyýanly önümçilik ýagdaýlarynyň bir gezek (bir iş çalşygyndan köp bolmadyk wagta) täsir etmeginde dörän kesel;

ç) dowamly hünär keseli – zyýanly önümçilik ýagdaýlarynyň birnäçe gezek we dowamly täsir etmeginden soň dörän kesel;

d) ýiti we dowamly hünär zäherlenmesi – ýiti we dowamly hünär keseliniň aýratyn hadysasy;

e) zähmetiň zyýanly şertleri – gigiyena ölçeglerinden ýokary geçýän we işgärleriň organizmine we (ýa-da) onuň nesline ýaramsyz täsir edýän zyýanly önümçilik ýagdaýlary bilen häsiýetlendirilýän zähmet şertleri (gigiyena ölçegleri);

ä) zyýanly önümçilik ýagdaýy – belli bie şertlerde işleýäne täsir edip, onuň kesellemegine ýa-da iş ukybynyň peselmegine getirip biljek önümçilik ýagdaýy.

III. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) barlygyny kesgitlemegiň tertibi

7. Ýiti hünär keseli (zäherlenmesi) boýunça deslapky keseliň kesgitlemesi bellenende, saglygy goraýyş edarasy işgäriň hünär keseli (zäherlenmesi) barada, hünär keseliň (zäherlenmäniň) ýüze çykan desgasyňa gözegçilik edýän Döwlet arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralaryna (mundan beýläk – arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralary) 12 (on iki) sagadyň dowamynda gyssagly habar bermelidir hem-de Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan bellenen görnüş boýunça iş berijä habar bermelidir.

8. Gyssagly habary alan arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralary habary alan gününden başlap bir gije-gündiziň dowamynda keseliň (zäherlenmäniň) döremeginiň ýagdaýlaryny we sebäplerini anyklamaga başlaýar, olar anyklanandan soň işgäriň zähmet şertleriniň sanitariýa-gigiyena häsiýetnamasyny düzýär we ony işgäriň ýaşaýan salgysy ýa-da berkidilen ýeri boýunça saglygy goraýyş edarasyna iberýär. İşgäriň zähmet şertleriniň saniratiýa-gigiyena häsiýetnamasy Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan tassyklanan görnüşde düzülýär.

Iş beriji ýa-da onuň ygtyýarly wekili işgäriň zähmet şertleriniň sanitariýa-gigiyena häsiýetnamasynyň mazmuny bilen ylalaşmadyk ýagdaýynda, ol öz närazylyklaryny ýazmaça görnüşde beýan edip häsiýetnama goşmaga haky bardyr.

9 İşgäriň saglyk ýagdaýynyň, zähmet şertleriniň sanitariýa-gigiyena häsiýetnamasynyň we kliniki maglumatlarynyň esasynda saglygy goraýyş edarasy keseliň jemleýji kesgitlemesini - ýiti hünär keseli diýip belleýär we lukmançylyk netijenamasyny düzýär.

10. Dowamly hünär keseli diýip deslapky keseliň kesgitlemesinde bellenende, işgäriň hünär keseli (zäherlenmesi) baradaky habary 3 (üç) senenama günü möhletde arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralaryna iberilýär.

11. Arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralary habary alan gününden başlap 2 (iki) hepdelik möhletiň dowamynda işgäriň zähmet şertleriniň sanitariýa-gigiyena häsiýetnamasyny saglygy goraýyş edarasyna berýär.

12. Deslapky keseliň kesgitlemesini - dowamly hünär keseli (zäherlenmesi) diýip bellän saglygy goraýyş edarasy, bir aý möhletde näsagy ambulatoriýa ýa-da ýatymlaýyn barlag üçin Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan ygtyýarly edilen saglygy goraýyş edarasyna şu resminamalary bermek bilen ibermelidir:

a) ambulator we (ýa-da) ýatymlaýyn şertlerinde bejergi alan näsagyň lukmançylyk kartasyndan göçürme;

b) deslapky (zähmet şertnamasy baglaşylanda) we döwürleýin (işin barşynda) lukmançylyk gözegçiliginiň netijeleri barada maglumat;

ç) zähmet şertleriniň sanitariýa-gigiýena häsiýetnamasy;

d) zähmet depderçesiniň nusgasy.

13. Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan ygtyýarly edilen saglygy goraýyş edarasynyň işgäriň saglyk ýagdaýynyň kliniki maglumatlarynyň we berlen resminamalaryň esasynda dowamly hünär keseli diýip - keseliň jemleýji kesgitlemesini belleýär (şol sanda, zyýanly maddalar we önümçilik ýagdaýlary bilen ýakyn gamaşykdaýy işin bes edilip, uzak möhletliň geçmeginden soň ýüze çykan kesel), lukmançylyk netijenamasyny düzýär hem-de 3 (üç) senenama gün möhletde arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralaryna, iş berijä hem-de näsagy iberen saglygy goraýyş edarasyna degişli habary iberýär.

14. Hünär keseliniň barlygy hakyndaky lukmançylyk netijenama işgäre gol çekdirmek arkaly berilýär we näsagy iberen saglygy goraýyş edarasyna ugradylýar.

15. Ýiti ýa-da dowamly hünär keseli (zäherlenmesi) diýip bellenen keseliň kesgitlemesi, goşmaça geçirilen barlaglaryň we seljermäniň esasynda Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan ygtyýarly edilen saglygy goraýyş edarasy tarapyndan iýtgedilip ýa-da ýatyrylyp bilner. Hünär keselleriniň aýratyn çylşyrymly gomüşleriniň seljerilmegi Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrliginiň bejeriş-öňüni alyş bölüminiň üstüne ýüklenilýär.

16. Hünär keseliniň kesgitlemesiniň üýtgedilmegi ýa-da ýatyrylmagy baradaky habarnama Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan ygtyýarly edilen saglygy goraýyş edarasy tarapyndan degişli netijä gelinenden soň 3 (üç) senenama günün dowamynda arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralaryna, iş berijä we saglygy goraýyş edarasyna iberilýär.

17. Ýiti ýa-da dowamly hünär keseliniň ýagdaýy, keseliň kesgitlemesiniň bellenilmegi, üýtgedilmegi ýa-da ýatyrylmagy barada öz wagtynda habar berilmegine jogapkärçilik keseliň kesgitlemesini bellän (ýatyran) saglygy goraýyş edarasynyň başlygynyň üstüne ýüklenilýär.

IV. Hünär keseliniň döremeginiň ýagdaýlaryny we sebäplerini derňemegiň tertibi

18. İş beriji işgärde hünär keseliniň döremeginiň ýagdaýlarynyň we sebäpleriniň derňewini (mundan beýläk - hünär keselleriniň derňewi) guramaga borçludyr.

İş beriji hünär keseliniň jemleýji kesel kesgitlemesiniň bellendigi baradaky habarnamany alan senesinden başlap 3 (üç) senenama günün dowamynda arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edarasynyň başlygynyň baştutanlygynda hünär keselini derňemek boýunça iş toparyny guraýar. İş toparynyň düzümine iş berijiniň ygtyýarly wekili, zähmeti goramak boýunça hünärmen (ýa-da ýolbaşçy tarapyndan zähmeti goramak boýunça işiň guralmagyna bellenen jogapkär şahsyýet), saglygy goraýyş edaranyň wekili, «Türkmenstandartlary» baş döwlet gullugynyň welaýat gulluklarynyň we Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministrliginiň welaýat müdirlikleriniň wekilleri, Kärdeşler arkalaşygynyň ýa-da başga ygtyýarly edaralaryň wekilleri girýär. İş beriji toparyň iş şertlerini üpjün etmäge borçludyr.

19. Başga bir edara (gurama) işlemek üçin ugradylan işgärde hünär keseli (zäherlenmesi) emele gelse, onda hünär keseliniň derňewi şol hünär keseli dörän edarada (guramada) topar düzülip derňelýär. Toparyň düzümine işgäri iberen edaranyň (iş berijiniň) ygtyýarly wekili girýär. Ygtyýarly wekiliň gelmezligi ýa-da onuň öz wagtynda gelmezligi deňewiň möhletini üýtgetmek üçin esas bolup bilmeýär.

20. Utgaşdyrma boýunça işi ýerine ýetirýän işgärde ýüze çykan hünär keseli, utgaşdyrma boýunça işi alyp baran ýerinde derňelýär we hasaba alynýar.

21. Hünär keselleriniň derňewi wagtynda hünär keseline sebäp bolan zyýanly önümçilik ýagdaýy bilen ýakyn aragatnaşykda bolmadyk ýagdaýyndaky adamlarda, şol sanda işlemeýänlerde, dowamly hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) döremeginiň ýagdaýlarynyň we sebäpleriniň derňewi, zyýanly önümçilik ýagdaýy bar bolan öňki iş ýerinde geçirilýär.

22. Hünär keselleriniň derňewiniň geçirilmegi üçin iş beriji şulara borçludyr:

a) iş ýerinde (meýdançada, sehde) zähmetiň şertlerini häsiýetlendirýän resminamalary we materiallary, şol sanda arhiwdakylary bermäge;

b) iş ýerinde zähmet şertlerini kesgitlemek maksady bilen, öz serişdeleriniň hasabyna, iş toparynyň agzalarynyň talaby boýunça zerur bolan seljermeleri, barlaghana-enjamlaýyn we beýleki gigiyena barlaglaryny geçirmäge;

ç) derňew boýunça resminamalaryň goraglylygyny we hasaba alynmagyny üpjün etmäge.

23. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) derňewiniň dowamynda iş topary işgäriň işdeşlerini, sanitariýa-epidimiologiýa düzgünleriniň we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalarynyň bozulmagyna ýol beren taraplary sorag edýär. İş berijiden we näsagdan zerur maglumatlary alýar.

24. Hünär keselleriniň (zäherlenmesiniň) derňewiniň netijesi boýunça karary kabul etmek üçin şu resminamalar bolmalydyr:

a) iş toparyny döretmek baradaky buýruk;

b) iş şertleriniň sanitariýa-epidimiologiýa häsiýetnamasy;

ç) geçirilen lukmançylyk barlaglary barada maglumat;

d) gözükdirmeleri hasaba alyş žurnallaryndan we zähmeti goramak boýunça işgäriň biliminiň barlaglarynyň teswimamalaryndan göçürmeler;

e) işgäriň düşündirişleriniň, işdeşleri, şeýle hem beýleki taraplar bilen geçirilen sorag etmeleriň teswiramalary;

ä) hünärmenleriň bilermenlik netijenamalary, barlaglaryň we synaglaryň netijeleri;

f) işgäriň saglygyna ýetirilen zeperiň häsiýeti we derejesi hakynda lukmançylyk resminamalary;

g) işgäre şahsy gorag serişdeleriniň berlendigini tassyklaýan namalaryň nusgalary;

h) şu önümçilik boýunça arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralarynyň öň beren görkezmelerinden göçürmeler;

i) iş toparynyň garamagy boýunça beýleki resminamalar.

25. Resminamalaryň seljerilmeginiň esasynda, iş topary, işgäriň hünär keseliniň ýagdaýlaryny we sebäplerini belleýär, sanitariýa-gigiýena düzgünlerini we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryny bozan taraplary hem-de hünär keselleriniň döremeginiň sebäplerini aradan aýyrmak we önüni almak boýunça çäreleri kesgitleýär.

26. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) derňewiniň netijesi boýunça iş topar hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) hadysasy baradaky ykrarnama düzýär (1-nji Goşundy).

27. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) derňewine gatnaşan taraplar derňewiň netijesinde alnan gizlin maglumatlaryň ýaýradylany üçin Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilik çekýärler.

28. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) sebäplerini aradan aýyrmak we mundan beýläk önüni almak maksady bilen, iş beriji hünär keselleriniň derňewi tamamlanandan bir aý möhletde hünär keseli barada anyk çäreleriň meýilnamasyny işläp düzmelidir we ony buýruk bilen tassyklamalydyr. İş toparynyň kararlarynyň ýerine ýetirilendigi barada iş beriji arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralaryna ýazmaça habar bermelidir.

V. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) hadysasy baradaky ykrarnamany resmileşdirmegiň tertibi

29. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) hadysasy baradaky ykrarnama, şu önümçilikde işgärde ýüze çykan keseliň hünär häsiýetini belleýän resminama bolup durýar.

30. Derňew möhleti tamamlanandan soň 3 (üç) senenama günün dowamynda işgär, iş beriji, arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralary we Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan ygtyýarly edilen saglygy goraýyş edarasý üçin niýetlenen hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) hadysasy baradaky ykrarnama dört nusgada düzülýär. Ykrarnama iş toparynyň agzalary tarapyndan gol çekilýär, arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edarasynyň başlygy tarapyndan gol çekilýär we möhür bilen tassyklanylýar.

31. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) hadysasy baradaky ykrarnamada hünär keseliniň ýagdaýlary we sebäpleri jikme-jik beýan edilýär, şeýle hem sanitariýa-epidemiologiýa düzgünlerini we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryny bozan taraplar görkezilýär.

32. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) hadysasy baradaky ykrarnama, derňewiň resminamalary bilen bilelikde arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralarynda 75 (ýetmiş baş) ýylyň dowamynda saklanylmalydyr.

VI. Jemleýji düzgünler

33. Hünär keseli (zäherlenmesi), Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan bellenen tertipde derňewi geçiren arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralary tarapyndan hasaba alynýar.

34. Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) kesgitlemesini bellemek we hünär keseliniň derňewi boýunça jedelli meselelere Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrliginiň Döwlet arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň, Türkmenistanyň Zähmet we ilaty durmuş taýdan goramak ministrliginiň, Türkmenistanyň Kärdeşler arkalaşygynyň milli merkeziniň guramalary we edaralary ýa-da kazyýet tarapyndan seredilýär.

35. Şu Tertibiň talaplarynyň bozulmagynda günäkär taraplar Türkmenistanyň kanunçylygyna laýyklykda jogapkärçilige çekilýär.

36. Şu Tertipde kesgитlenmedik ýagdaýlar ýüze çykan halatynda Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryna goldanylýar.

Hünär kesellerini derňemegiň we
hasaba almagyň Tertibine
1-nji Goşundy
TASSYKLAÝARYN
_____Arassaçylyk
(dolandyrys çägiň ady) we keselleriň
ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň başlygy

(familiýasy, ady, a. a, goly)

«___» 20 ____ýyl
M.Ý.

Hünär keseliniň (zäherlenmesiniň) hadysasy baradaky YKRARNAMA

«___» ____ý.

1. _____

(Ejir çekeniniň familiýasy, ady, atasynyň ady, doglan yyly)

2. Habarnamanyň iberilen senesi _____

(Keselleri bejeriş-öňüni alyş edaranyň ady, hukuk salgysy)

3. Gutarnykly keseliň kesgitlemesi _____

4. Iş beriji _____

(doly ady, pudaklaýyn degişliligi, eýeçiliginiň görnüşi, hukuk salgysy, OKPO we GKWED kodlary)

5. Önümçiligiň, sehiň, meýdançanyň ady _____

6. Hünäri, wezipesi _____

7. Umumy işlän möhleti _____

8. Şu hünärde işlän möhleti _____

9. Zyýanly maddalaryň we ýaramsyz önümçilik ýagdaýlary şertlerinde işlän möhleti _____

(zähmet depderçesinde görkezilmedik, ýörite şertlerde hakyky ýerine ýetirilýän işleriň görnüşleri, "işgäriň sözünden" diýen bellik bilen girizilýär.)

10. Derňewiň başlan senesi _____

Iş topary şu düzümde:

Iş toparynyň başlygy _____

(F.A.Aa, wezipesi)

Iş toparyň agzalary _____

(F.A.Aa, wezipesi)

_____ hünär keseliniň derňewini geçirdi

(keseliň kesgitlemesi)

we şulary anyklandy:

11. Kesellemegiň senesi (wagty) _____

(ýiti hünär keseli (zäherlenmesi) ýagdaýynda doldurylýar)

12. Arassaçylyk we keselleriň ýaýramagyna garşy göreşmek gullugynyň edaralaryna hünär keseli barada habarnamanyň gelen senesi we wagty _____

13. Zähmete ukyplylygy barada maglumat _____

(öz işinde zähmete ukyply, zähmete ukyplylygyny ýitirdi, başga işe geçirildi, saglyk-durmuş seljermesiniň dowlet gullugyna iberildi)

14. Hünär keseli, lukmançylyk barlagynda, ýüz tutanda ýüze çykaryldy (gereginiň aşagyny çyzmaly) _____

15. Işgärde öň bellenen hünär keseli barmy, hünär keselini bellemek üçin Türkmenistanyň Saglygy goraýyş we derman senagaty ministrligi tarapyndan ygtyýarly edilen saglygy goraýyş edarasy (profpatolog-lukmana) öň iberildimi? _____

16. Şu önümçilikde, sehde, meýdançada ýa-da hünär toparynda hünär keselleriň barlygy _____

17. Hünär keseli şu ýagdaýlarda we şertlerde döredi: _____

(şu anyk hadysalaryň doly beýany berilmeli: tehnologiýa reglamentleriň we önümçilik prosesleriniň berjaý edilmezligi;

ulag düzgünleriniň we tehnologiýa enjamlary, abzallaryň we gurallary ulanmagyň kadalarynyň bozulmagy; zähmet düzgünleriniň bozulmagy;

heläkçilik; gorag serişdeleriniň, ýşyklandyrmagyň bozulmagy; howpsuzlyk we önümçilik sanitariýanyň kadalarynyň bozulmagy;
tilsimatlaryň, mehanizmleriň, enjamlaryň we iş gurallaryň kämilsiziigi; şemallatma, sowatma ulgamlarynyň, gorag serişdeleriň we
mehanizmleriň, şahsy gorag serişdeleriň netijesizligi. Şeýle hem zähmet şertleriniň sanitariýa-gigiýena häsiýetnamasyndan
we beýleki resmmamalardan maglumatlar görkezilýär.

18. Hünär keseliniň sebäbi: adamyň saglygyna zyýanly önümçilik ýagdaýlaryň we zyýanly maddalaryň uzak wagtly, gysga wagtly (bir iş çalşygyň dowamynda), bir gezeklik täsiri _____

_____ (önümçiligiň zyýanlylygy we howplulygy, önümçilik işiniň agyrlygy we dartgynlylygy

_____ baradaky görkezijileri boýunça iş şertlerini synlaşdyrmagyň hem-de gigiýena taýdan

_____ baha bermegiň talaplaryna laýyklykda zyýanly önümçilik ýagdaýlaryň san we hil

_____ häsiýetleri görkezilýär).

19. Netijenama: derňewiň netijeleri esasynda anyklandy, şu kesel hünär keselidir we şularyň netijesinde döredi

_____ (anyk ýagdaýlar we şertler görkezilýär)

Keseliň döremeginiň anyk sebäbi _____

_____ (anyk zyýanly önümçilik ýagdaýy görkezilýär)

20. Sanitariýa-epidemiologiýa düzgünlerini we Türkmenistanyň beýleki kadalaşdyryjy hukuk namalaryny bozan taraplar,

_____ (F. A. Aa, bozan düzgünlerini, kadalaryny we beýleki namalary görkezmeli)

21. Hünär kesellerini aradan aýyrmak we önüni almak maksady bilen teklipl edilýär: _____

22. Goşulýan dernew resminamalary _____

Iş toparynyň agzalarynyň gollary: _____

goly F.A.A.a sene

_____ M.Ý.

goly F.A.A.a sene

_____ goly F.A.A.a sene

_____ goly F.A.A.a sene

Türkmenistanyň Adalat ministrligi tarapyndan
2014-nji ýylyň 12-nji fewralynda bellige alyndy.
Bellige alyş sany 738.